

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2021-22 – HERNING

A woman with long, wavy brown hair is standing in the ocean, waist-deep in the water. She is wearing a white, long-sleeved dress with intricate lace and pearl details. She is looking back over her shoulder towards the camera. The ocean is a deep blue-green, and the sky above is a dramatic, dark blue with some clouds. The overall mood is serene yet powerful.

Hvad er den naturlige balance i arbejdslivet?

TANJA KIRKEGAARD

Adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

Velkommen tilbage

Nu er vi vaccineret og kan gøre det, vi har drømt om de seneste mange måneder. På Folkeuniversitetet har vi aldrig glædet os så meget til et nyt semester. Efteråret venter med forelæsninger på campus, formidlingslystne forskere og fællesskab. Vi kan næsten ikke vente! Ud over klassiske forelæsninger byder efterårsprogrammet på Hearts & Minds-festival om sundhed og det gode liv og på flere andre nye initiativer. Gå på opdagelse på de næste mange sider og find det, du har lyst til at opleve.

På Folkeuniversitetet havde vi aldrig drømt om, at vi også skulle se tilbage på corona månederne med taknemmelighed. Taknemmelighed over alle jeres opmuntrende ord og støtte, der i en vanskelig tid har givet os gåpåmod, tro på fremtiden og sendt et tydeligt signal om, at der er brug for indsigt, eftertanke, spørgsmål og fælles oplevelser. Det skal I have mange tak for!

Samtidig har det været fantastisk at opleve, hvor mange der har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger. De blev til i skyggen af corona, men har åbnet helt nye muligheder for at give mange flere adgang til forskningsformidling. 125.000 har fulgt forelæsninger med forskerne online, siden corona startede. Og 15.000 har allerede tilmeldt sig kommende livestreams. Pga. donationer fra jer har det været muligt at fortsætte livestream-programmet ind i efteråret. Og på den måde gøre det let at følge forelæsninger på Folkeuniversitetet – uanset om man sidder i Berlin, i sofaen med et brækket ben eller er travl børnefamilie. Du kan se alle vores livestreamede forelæsninger på side 30.

Apropos digital forskningsformidling. Vi har længe drømt om at lave et digitalt og forskningsbaseret nyhedsmagasin. Vi har delt ambitionerne og idéerne med vores venner på Aarhus Universitetsforlag, som har fået mulighed for at realisere projektet med Folkeuniversitetet på sidelinjen. Det bliver til magasinet Vid&Sans, som udkommer for første gang i efteråret. Læs mere på side 34.

Vi ses på Folkeuniversitetet – i virkeligheden og online!

Sten Tiedemann

Rektor for Folkeuniversitetet i Aarhus, Emdrup og Herning

Efteråret venter med forelæsninger på campus, formidlingslystne forskere og fællesskab.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ fua.dk, ELLER FØLG OS PÅ [FACEBOOK.COM/FUHERNING](https://www.facebook.com/fuherning), OG FÅ INFORMATION OM BL.A. SÆRLIGE TILBUD OG SÆRARRANGEMENTER.

- SIDE 6** Samfund & verden
- SIDE 8** Arbejdsliv, ledelse & kommunikation
- SIDE 12** Psykologi & sundhed
- SIDE 18** Natur & univers
- SIDE 20** Religion & filosofi
- SIDE 22** Arkæologi & historie
- SIDE 26** Kunst, litteratur & musik

VIDEN FOR ALLE

Viden er nøglen til at forstå verden omkring os. På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og du kan komme en enkelt aften eller følge en række af forelæsninger. Der starter nye hold hele tiden. Du kan også få viden hjem i stuen med livestreamede forelæsninger eller lige ind i ørerne fra Radio4 eller som podcasts, hvor vi hver dag inviterer forskere ind i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'.

HAR DU SPØRGSMAÅL

Kontakt os på info@fuau.dk eller 8843 8000.

Se åbningstider på fuau.dk.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning – med mindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

AU, Campus Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

Ledelsen skal forebygge stress ved at booste fællesskabet

Der er ikke en simpel vej til et stressfrit arbejdsmiljø, og både kollektive og individuelle arbejdskulturer kan føre til stress på arbejdspladsen, lyder det fra Tanja Kirkegaard, der er adjunkt ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Selvom det seneste århundredes teknologiske udvikling har gjort, at mange traditionelle erhverv er blevet erstattet af maskiner og robotter, er vi ikke just begyndt at arbejde mindre – eller langsommere. Tværtimod har arbejdsmarkedet også udviklet sig i en grad, hvor vi ser mange stressmeldinger som konsekvens af hyppige organisatoriske forandringer, nedskæringer og en generel intensivering af arbejdslivet, påpeger adjunkt Tanja Kirkegaard, der forsker i arbejdsliv, ledelse og stress på Aarhus Universitet.

"Ting skal gå hurtigere, man skal nå mere på kortere tid, og nye måder at organisere sig på har skabt andre vilkår. Hvis man kigger på videnarbejdere (folk med høje uddannelser, der arbejder på universitetet, gymnasiet eller eksempelvis som konsulenter), så kan det for dem være rigtig svært at finde en naturlig grænse. Her holder arbejdsopgaverne al-

"Mange oplever, at der ikke er tid til at gøre det arbejde, der er nødvendigt, og som man selv finder meningsfuldt. Der er alt for mange krav om dokumentation, så kerneopgaven ender med at blive nedprioriteret. Og så begynder arbejdet at blive meningsløst."

KULTUR I ET ORGANISATORISK PERSPEKTIV

For Tanja Kirkegaard opstod interessen for forskningsfeltet allerede under studiet, hvor hun læste en undersøgelse om, at der var flere i det vestlige samfund, der udviklede depression:

"Jeg blev meget optaget af den kulturelle komponent – og så efterhånden blev jeg også mere og mere interesseret i kultur fra et organisatorisk perspektiv. Hvad er det for nogle måder at tænke og handle på, som allerede ligger der, og som vi trækker på?"

I sit arbejde som praktiserende psykolog, hvor hun talte med stressramte, fik hun pludselig fire medarbejdere fra det samme arbejdsteam, og mønstret var, at de havde samme måde at tænke og handle på, når det kom til stress.

"Hvordan påvirker vi hinanden i sådan en proces omkring psykisk arbejdsmiljø, vurderingen af den og samtalerne om den? Det var jeg nødt til at undersøge nærmere," fortæller hun.

Oplev Tanja Kirkegaard på Folkeuniversitetet i forelæsningsrækken 'Positiv psykologi i ledelse – robuste arbejdskulturer', se side 9.

"Mange oplever, at de ikke har tid til at gøre det arbejde, der er nødvendigt, og som man selv finder meningsfuldt."

drig rigtig op og man ser ofte også en individuelt præget kultur, hvor man forsøger at håndtere situationen selv og ikke søger arbejdsfællesskabet i så høj grad."

Det er dog meget forskelligt, hvad der bonner ud, når man kigger på, hvad det egentlig er, der forårsager stress på arbejdspladsen. Anderledes ser det ud, hvis man eksempelvis kigger på sundhedssektoren, selvom man her har mere faste arbejdstider, forklarer hun:

Læs hele artiklen
på fuau.dk

Samfund & verden

På vej til Japan

TID: 8/9, 3 onsdage, kl. 17:15-19:00 og 19:30-21:15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Japan er rykket tættere på, og det er blevet lettere at tage dertil. Men en rejse kan ændre karakter, hvis man ved noget på forhånd. Hvad er japanerne for et folk, og hvilken historie bærer de med sig? Hvordan oplever man bedst deres byer, haver og huse, og hvad er egentlig baggrunden for deres særegne arkitektur? Hvilke bøger kan man læse, og hvilke film bør man se før rejsen? Og hvad er det for et sprog og en madkultur, vi møder?

08/09: kl. 17:15: Historien i Japans nutid.

Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet

08/09: kl. 19:30: Liv og død i fire japanske

filmperler. Rasmus Brendstrup, cand. mag. i moderne kultur og kulturformidling, og programredaktør, Cinemateket

15/09: kl. 19:30: Japansk arkitektur og

rumopfattelse. Anders Brix, arkitekt, tidl. professor ved Kunstakademiets Arkitektskole

22/09: kl. 17:15: Litteraturen og sproget.

Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk

22/09: kl. 19:30: Maden på turen. Katrine

Klinken, kok, mad- og rejseskribent

Forstå din verden

TID: 27/10, 7 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken verden bringer os nærmere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

27/10: USA. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

03/11: Europa og EU. Jens Ladefoged Mortensen, lektor i statskundskab, Københavns Universitet

10/11: Mellemøsten og Nordafrika. Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

17/11: Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

24/11: Asien. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

01/12: Latinamerika. Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet

08/12: Østeuropa og Rusland. Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

Sundhedsvæsenet efter COVID-19

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Kjeld Møller Pedersen, professor i økonomi, Syddansk Universitet

Coronakrisen har vendt op og ned på mange ting. Vores sundhedsvæsen er blevet testet som aldrig før, og effekterne af krisen skal vi leve med i årevis. Vi har også lært meget nyt. Diskussionen om fremtidens sundhedsvæsen er mere aktuel end nogensinde og må nu ses i et nyt lys. Kan vores sundhedsvæsen stå distancen? Hvordan skal og kan der prioriteres i fremtiden? Hvilken struktur giver danskerne den bedste sundhed, og hvad er vi villige til at betale for det?

Læs mere
og tilmeld dig
på fuau.dk

Danmarks fremtid

TID: 26/1, 7 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor er Danmark på vej hen? Coronakrisen har rejst spørgsmål om, hvordan vi værner os mod sundhedskriser i fremtiden. Det er dog ikke det eneste, der kan komme til at udfordre fremtidens Danmark. Hvordan vil de kommende generationer fx skulle navigere gennem klimakrise og et arbejdsmarked i forandring? Hvordan kommer konkurrencestaten til at se ud for vores børnebørn? Syv af landets største eksperter peger på nogle af de vigtigste dagsordener, der kommer til at præge fremtidens samfund.

- 26/01: Demokrati – hvordan fremtidssikrer vi demokratiets fundament?** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 02/02: Arbejdsmarked – hvilke kompetencer har vi brug for i fremtiden?** Torben Tranæs, forskningsdirektør, professor og formand for regeringens Ydelseskommission
- 09/02: Sundhed – hvordan skal vi kurere fremtidens sygdomme?** Jes Søgaard, professor i sundhedsøkonomi, Syddansk Universitet
- 16/02: Integration – hvad er fremtidsudsigterne for integrationen af indvandrere?** Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 23/02: Ulighed – hvilke borgere skal vi tage vare på i fremtiden?** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 02/03: Konkurrencestaten – hvilke retninger kan vi forudse konkurrencestaten udvikle sig i.** Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi
- 09/03: Klima – hvilke udfordringer står vi overfor? Og hvordan løser vi dem?** Jørgen Elmeskov, fhv. rigsstatistiker og medlem af Klimarådet

Rusland under Putin

TID: 27/1, 7 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

I sommeren 2020 ændrede Rusland sin forfatning, så nu sidder Putin på magten i landet frem til 2036. Men hvordan står det til med Putins Rusland ude og hjemme? Rusland er på nye måder en nøgleaktør i nabolandet Ukraine og det borgerkrigsramte Syrien. Og Rusland har heller ikke holdt sig tilbage for at påvirke valg i vestlige demokratier gennem digitale troldefabrikker. Og hvordan er det nu med den russiske selvforståelse, som den har udviklet sig op gennem historien? Vær med, når fagfolkene dissekterer Rusland under Putin.

- 27/01: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 03/02: Putin og russiske folkefæller i det nære udland.** Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 10/02: Ruslands forsvar og den nye kolde krig med Vesten.** Niels Bo Poulsen, militærhistoriker, Forsvarsakademiet
- 17/02: Rusland og de slaviske naboer Ukraine og Belarus.** Claus Mathiesen, lektor i russisk, Forsvarsakademiet
- 24/02: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 03/03: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 10/03: Medier og censur i Rusland.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet

Indblik i Mellemøsten

TID: 9/2, 8 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Mellemøsten er et af verdens brændpunkter. Det er en kompleks region, hvor forskellige kulturer, politiske dagsordener og økonomiske betingelser mødes og støder sammen. Langvarige kriser i Syrien og Yemen, et presset Iran, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget mediebilledet i de seneste år. Men hvor er Mellemøsten på vej hen?

- 09/02: Irak.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 16/02: Yemen.** Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 23/02: Golfstaterne.** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 02/03: Israel og Palæstina.** Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
- 09/03: Iran.** Misha Zand, cand.mag., Irananalytiker
- 16/03: Syrien.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 23/03: Libanon.** Peter Seeberg, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 30/03: Tyrkiet.** Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

Det meningsfulde arbejdsliv – indsigter, forståelse og udvikling

TID: 13/10, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 495 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Når indsigt skaber forståelse, så udvikler det meningsfulde arbejdsliv sig, og det gør ledere og medarbejdere i stand til sammen at løse vanskelige opgaver. Det gælder for både ledere og medarbejdere, at vi kan frisætte store potentialer, når vi udvikler evnen til at forstå hinandens perspektiver. Det er, når vi integrerer vores forskellige synspunkter og vidensområder, at nye løsninger opstår på arbejdspladsen. Den meningsfulde proces starter der, hvor trygheden tillader, at vi ærligt tilkendegiver, hvad vi er gode til. Men også, hvad vi ikke er gode til. Få nye indsigter om det meningsfulde arbejdsliv og konkrete løsningsforslag til dine fastlåste udfordringer. Forløbet foregår i vekselvirkning mellem oplæg, refleksion og dialog.

Den retoriske værktøjskasse

TID: 27/10, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. For formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Få et grundigt indblik i kommunikationens forskellige facetter og en række konkrete redskaber til at blive en bedre kommunikator.

27/10: Introduktion til retorikkens verden. Sofie Venge Madsen, studiektor i retorik, Aarhus Universitet

03/11: Retorisk argumentation. Sofie Venge Madsen, studiektor i retorik, Aarhus Universitet

10/11: Forberedelse, der fremmer dit nærvær. Linda Greve, ph.d., formidlingschef, Science Museerne på Aarhus Universitet

17/11: Kropssprogets betydning – om præsentation, stemmebrug og nervøsitet. Linda Greve, ph.d., formidlingschef, Science Museerne på Aarhus Universitet

24/11: Tekster, der rykker. Mette Sejersén, konsulent og ekstern lektor i retorik, Aarhus Universitet

01/12: Fortællinger, der gør en forskel. Stefan Iversén, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

FÅ VIIDEN HJEM I STUEN

Vi byder på livestreamede forelæsninger, der kun er et klik væk

Ledelse, der virker

— **TID:** 3/11, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 395 kr.

Hvordan bliver man en god leder? Og hvad er egentlig effekterne af god ledelse? Ligesom konkurrencesvømmere har ledere brug for at træne hele tiden for at blive ved med at være gode. Der er heller ingen, der er fødte ledere: Det er noget, man skal lære, dels igennem systematisk ledelsesudvikling og dels ved at gøre det. På dette forløb afliver vi myterne og sætter fokus på ledelse, der virker. Forløbet er udviklet i samarbejde med forskere fra Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse.

03/11: Er offentlig ledelse noget særligt?

Lars Dahl Pedersen, seniorrådgiver ved Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

10/11: Digital distanceledelse. Mathilde Albertsen Winsløw, ph.d.-studerende i statskundskab, Aarhus Universitet

17/11: Risikoleadelse i offentlige organisationer. Emily Tangsgaard, ph.d.-studerende i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

24/11: Horisontal ledelse – når opgaver og brugere krydser organisatoriske grænser. Anders Barslund Grøn, ph.d.-studerende i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

01/12: Personlighed, identitet og ledelse. Oluf Gøtzsche-Astrup, adjunkt i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet, og Mathilde Cecchini, adjunkt i statskundskab, Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

Lederskam

— **TID:** 8/12, 1 onsdag, kl. 17:30-21:30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Elsebeth Hauge, cand.merc. og ledelsesrådgiver

Otte ud af 10 ledere føler sig ensomme på jobbet. Langt over halvdelen af alle ledere ønsker at skifte job inden for de kommende to år. Flotte udsagn om, at der i ledelse er plads til fejl, tvivl og det hele menneske, er ofte en løgn. Med afsæt i bl.a. psykologiske teorier om skam og eksempler fra ledere og topchefer i hele Danmark får du et grundlæggende indblik i, hvad lederskam er. Få bl.a. viden om skammens forsvarsmekanismer, hvordan vi får øje på skammen, og hvordan vi kommer den til livs. Aftenen sætter fokus på at styrke modet og handlekraften i ledergrupper – ved at åbne debatten for den skam, der holder mange ledere tilbage. Undervisningen tager afsæt i Elsebeth Hagues bog 'Lederskam' (Business Plus).

Den gode hukommelse

— **TID:** 27/1, 4 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger bl.a. hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, og når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på. Vi bruger hukommelsen hele tiden. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer og optimeres hukommelsen, og hvad sker der, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre? Bliv klogere på den gode og dårlige hukommelse i arbejdslivet.

27/01: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen? Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

03/02: Motion og hukommelse. Mikkel Malling Beck, ph.d.-studerende i human neurovidenskab, Københavns Universitet

10/02: Stress og hukommelse. Vita Ligaya Ponce Dalgaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

17/02: Aldring og hukommelse. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

Positiv psykologi i ledelse – robuste arbejdskulturer

— **TID:** 23/2, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Positiv psykologi i ledelse giver dig inspiration til at arbejde med robustheden blandt dig og dine medarbejdere. Forandring, kompleksitet og stigende krav udfordrer hver eneste dag vores evne som individer og vores muligheder som grupper. Forskningen viser, at robustheden i en organisation kan øges igennem en kultur, der fremmer en række robusthedsfaktorer. Det handler i høj grad om det samspil, der er medarbejderne imellem og mellem ledelse og medarbejder. Igennem forskning, eksempler og dilemmaer stiller forløbet skarpt på, hvordan du kan nuancere dit blik på det at skabe en robust arbejdskultur.

23/02: Mental robusthed på individ- og organisationsniveau. Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed

02/03: Kollektiv stress og kollektiv coping. Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet, og medlem af Tænketanken for Bæredygtigt Arbejdsliv

09/03: Positiv psykologi og motivation. Martin Einfeldt, master i positiv psykologi, kommunikationsrådgiver og forfatter

16/03: Positiv psykologi, kreativitet, humor og innovation på arbejdspladsen. Martin Einfeldt, master i positiv psykologi, kommunikationsrådgiver og forfatter

23/03: Mindfulness og stresshåndtering. Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych. aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Spids blyanten.
Få inspiration til
at skrive fængende
tekster. Se 'Skriv
lettere end du tror'
side 10.

Skriv lettere end du tror

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Maria Larsen, journalist, kommunikationsrådgiver og forfatter, Mellem Linjerne

Skriver du dig frem til budskabet i din tekst? Eller har du overblik over det, inden du sætter dig til tastene? Uanset hvordan du arbejder, kan du få det lettere og sjovere med at skrive. At skrive er et håndværk, alle kan blive bedre til. Gennem oplæg og øvelser får du indblik i de enkle og konkrete redskaber til alle faser af skriveprocessen. Forløbet er relevant for alle, der gerne vil have inspiration til at skrive fængende tekster, uanset om det er mails, notater, nyhedsbreve, artikler eller rapporter. Dagen tager afsæt i bogen 'Skriv lettere end du tror' (Samfundslitteratur).

Iværksætteri i praksis

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Maria Ovesen, rådgiver i bæredygtigt iværksætteri og cand.psych., ph.d. i socialpsykologi

Iværksætteri er blevet et buzzword. Man kan dog godt få indtrykket af, at det er en lukket klub for udadvendte, højtråbende typer, som har fået en g-e-n-i-a-l idé og ikke har noget imod at arbejde 80-100 timer om ugen. Virkeligheden er dog mere nuanceret. Heldigvis. De færreste idéer er geniale, når de først udtænkes – udfordringen består i at teste og udvikle idéerne længe nok, så de bliver gode. Og der er mange måder at være iværksætter på, så det handler om at finde ud af, hvad der virker for dig. Og hvordan gør man så det? Det dykker vi ned i denne dag. Målet er at afmystificere iværksætterprocessen og udfolde bevægelsen fra spæd idé til velfungerende forretning, med afsæt i masser af eksempler og praktiske øvelser.

Den effektive ledergruppe

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, IMPAQ

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det afhjælper symptomerne. På samme måde er det med lederteamet. Lederteamet spiller på den måde en central rolle i organisationen i dag. Visionsledelse og selvledelse er helt centralt i dette, ligesom det at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Få indblik i forskning bag det effektive lederteam og konkrete metoder til arbejdet med dette. Forelæsningsen tager afsæt i bl.a. udgivelserne 'Effektive ledergrupper' og 'Det frygtløse lederteam' (Dansk Psykologisk Forlag).

Heldagskurser

– få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få viden om, hvordan du håndterer konflikter på arbejdspladsen, eller om, hvordan du brænder igennem med dine præsentationer.

Leder uden kasket

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVISER: Lene Worning, cand.merc., HRM-konsulent og coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Dagen introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering. Forelæsningsen henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel. Se mere på fuau.dk.

Tredje generations coaching

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1.275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 302, Moesgård Alle 15
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Forelæsningsen dykker ned i coaching og coachingspsykologiens verden og beskæftiger sig med nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær bl.a., hvordan du kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver. Og bliv klogere på, hvordan du finder kernen i motivationen hos den enkelte, i teamet eller organisationen ved at udvikle en ny dialogkultur. Se mere på fuau.dk.

Psykologi & sundhed

Livskvalitet – grib det gode liv

— **TID:** 8/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med stress og jag haster vi afsted i vores egen lille verden. Med hovedet begravet i telefonen og tankerne beskæftiget med fortidens fejltrin og fremtidens bekymringer. Men er der en vej til et mere enkelt liv? Et liv med fokus på nærvær og samvær. Et liv, hvor vi sænker farten, vender udviklingsræset ryggen og i stedet mærker verden og er til stede i nuet – til gavn for os selv og dem omkring os.

08/09: Positiv psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

15/09: Hjernen, fordybelse og koncentration. Albert Gjedde, professor i translationel neurobiologi, Syddansk Universitet

22/09: Den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

29/09: En pause i naturen. Simon Høegmark, naturvejleder og ph.d.-studerende i naturterapi, Syddansk Universitet

06/10: Skønlitteraturens helbredende kraft. Mette Steenberg, forsker i litteratur, Aarhus Universitet

Hjernemad

— **TID:** 27/10, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hjernemad er et ord, der er dukket op i det offentlige rum. Det pointerer en vigtig sammenhæng mellem hjerne, kost, mave og tarme, som tidligere har været overset. Vi ved det alle sammen godt – det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men det har ikke altid været en selvfølge, og vi glemmer det tit i hverdagen. Men hvordan påvirker kosten rent faktisk vores hjerne? Er der nogle særlige fødevarer, der egner sig godt til at give vores hjerne energi? Hvad er sammenhængen mellem tarmen og hjernen? Kan vi ændre vores sind gennem måden, vi spiser på?

27/10: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad. Per Bendix Jepsen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital

03/11: Tarmen – den tredje hjerne? Anders Abildgaard, læge, ph.d., Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

10/11: Hjerne kemi og spiseadfærd. Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

17/11: Toptrimmede tarme og tanker. Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

24/11: Hjernens aldring – kan den påvirkes af det, vi spiser? Morten Scheibye-Knudsen, læge, lektor i aldring, Center for Sund Aldring, Københavns Universitet

01/12: Vaner, kropserfaring, selvkontrol og måltider. Niels Viggo Hansen, filosof, fysiker og postdoc v. Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

Kender du en psykopat?

— **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Tine Wøbbe, chefpsykolog ved Psykiatrisk Center Sct. Hans

De fleste af os vil nok mene, at vi ikke møder ret mange psykopater i hverdagen. Psykopater er bl.a. kendetegnede ved at være samvittighedsløse, manipulerende, charmerende og ofte aggressive. Men psykopati kan komme til udtryk i både større og mindre grad. I Danmark antager man, at der findes omkring 250.000 psykopater. Det betyder, at vi hver især kender én – måske to. Så hvad dækker begrebet egentlig over? Hvornår er man psykopat? Hvor møder man dem typisk, og hvordan tackler man en psykopat? Undervisningen tager bl.a. afsæt i bogen 'Kort og godt om psykopati' (på vej fra Dansk Psykologisk Forlag).

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuherning

Alt, hvad du bør vide om psykologi

— **TID:** 3/11, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00 ingen undervisning 24/11
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologi, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver dig redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv og andre, og få en bedre forståelse og respekt for menneskers forskelligheder.

- 03/11: Socialpsykologi.** Per Schultz Jørgensen, professor emeritus i socialpsykologi, Aarhus Universitet
- 10/11: Læringspsykologi.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 17/11: Udviklingspsykologi.** Osman Skjold Kingo, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
- 01/12: Kognitionspsykologi.** Simon Nørby, lektor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet
- 08/12: Personlighedspsykologi.** Ole Michael Spaten, lektor i personlighedspsykologi, Aalborg Universitet

Slip bekymringerne

— **TID:** 13/11, 1 lørdag, kl. 10:00-14:00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Baastrup Portz, autoriseret psykolog og certificeret metakognitiv terapeut

Hvad nu, hvis det går galt? Hvad mente han med det? Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at tackle kriser på er ved at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig baggage. Men psyken skal ikke betragtes som en rygsæk. Ifølge ny forskning inden for metakognitiv terapi bør sindet i stedet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Få en introduktion til metakognitiv terapi samt øvelser til at arbejde med at løse konkrete bekymringer.

Kunsten at glædes

— **TID:** 8/12, 1 onsdag, kl. 17:00-21:30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

Flere og flere danskere føler sig så stressede i dagligdagen, at det går ud over livsglæden og evnen til at arbejde og fungere normalt – også socialt. Så hvordan kan du undgå, at den travle tid belaster dig, så du mister glæden, lusten og energien? Det kan i den grad øge livskvaliteten at kunne glæde sig på andres vegne og dele sin glæde med andre. Med afsæt i den nyeste viden om stress, trivsel og livskvalitet sætter denne aften fokus på, hvordan du kan løfte din livsglæde og styrke dine sociale relationer – lige fra venskaber og parforhold til arbejdsrelationer – samt øge din robusthed mod stress. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Medglæde – kunsten at glæde sig med andre' (Forlaget Ella).

Den fantastiske hjerne

— **TID:** 26/1, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: kr., studerende kr.

Hjernen har muliggjort, at mennesket har gået på Månen, skabt mester værker inden for filosofi, kunst, litteratur og musik og frembragt avancerede tekniske hjælpemidler. Alle mennesker har én, men hvad ved vi egentlig om denne fabelagtige konstruktion? Vær med, når en række eksperter dykker ned i hjernens gåder og besvarer spørgsmål som: Hvorfor er det vigtigt for hjernen at sove? Hvad sker der med hjernen, når vi er under pres? Og kan vi blive ved med at lære nyt igennem hele livet?

- 26/01: Introduktion til den fysiske hjerne.** Forelæser på vej. Se fuau.dk
- 02/02: Den sovende hjerne.** Ali Amidi, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet
- 09/02: Hjernen og læring.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 16/02: Hjernen og sprog.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 23/02: Den stressede hjerne.** Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet, og medlem af Tænketanken for Bæredygtigt Arbejdsliv

Hverdagens udfordringer

— **TID:** 27/1, 4 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Vi kommer alle til at stå i svære situationer og dilemmaer i livet. Parforhold, børn, forældre, tab og sorg, store beslutninger om fremtiden eller uventede kriser, som coronapandemien, der pludselig kan vende hverdagen på hovedet. Hvis der dog bare fandtes en manual til livet, så vi kunne slå de gode løsninger op. Det gør der ikke. Men der findes forskere, der hver dag arbejder med områder, teorier og metoder, som kan give inspiration, perspektiver og værktøjer til at navigere i hverdagens udfordringer.

- 27/01: Parforhold og kærlighed.** Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 03/02: Den kære og svære familie.** Per Schultz Jørgensen, professor emeritus i socialpsykologi, Aarhus Universitet
- 10/02: Trivsel og positiv psykologi i hverdagen.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 17/02: Tab og sorg.** Mai-Britt Guldin, psykolog og seniorforsker i sorg, Aarhus Universitetshospital

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 24/2, 5 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder.

24/02: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

03/03: Mental robusthed i hverdagen. Ida Thrane Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed

10/03: Lykke i hverdagen. Jonas Fisker, autoriseret psykolog og ph.d.-studerende, Psykiatrisk Center København

17/03: Foretagsomhed i hverdagen. Anne Kirketerp Linstad, ph.d. i foretagsomhed og ekstern lektor, Aarhus Universitet

24/03: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

Vi drømmer om et liv i balance og trivsel. Bliv klogere på, hvordan positiv psykologi kan bruges til at skabe livskvalitet i hverdagen. Se side 14.

Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 505 kr., studerende 295 kr. (inkl. materialer)
UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych.aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation

Hvordan kan kunst og kreativitet hjælpe dig til et meningsfuldt liv, både privat og på arbejdspladsen? Kunst og kreativitet gavner helbredet psykisk såvel som fysisk og dæmper symptomer på angst, stress og depression. Du kan ovenikøbet blive en bedre leder af at gå på kunstmuseum, og kunsten styrker din intuition og hjælper dig med at træffe bedre beslutninger. Men hvordan? Denne dag fokuserer vi på kunstens og kreativitetens væsen – i det enkelte menneske, i et sundhedsperspektiv og i ledelse af eget og andres liv. Teorien bindes op på praktiske øvelser, hvor du får konkrete redskaber med fra undervisningen.

10.00: Kunst og kreativitet på recept og med på job?

12.00: Frokostpause

12.45: Workshop med guidede, kreative øvelser og små oplæg

16.00: Slut

Fordøjelsessystemet og tarmens hundrede billioner bakterier

TID: 6/4, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Esben Skipper Sørensen, professor i molekylær ernæring, Aarhus Universitet

"Dårlige tarme kan føre til psykisk sygdom". "Jo flere bakterier i vores tarme, jo sundere er vi". "Så meget påvirker dine tarmbakterier din vægt". Fascinerede nyt om tarmsystemet og dets bakterier er næsten daglig kost i medierne. I denne forelæsning gives en introduktion til opbygningen og funktionen af menneskets fordøjelsessystem fra mund til endetarm. Tarmsystemet er bolig for billioner af bakterier – tarmens mikrobiota – som gennem det sidste årti har vist sig at have stor indflydelse på både fordøjelse af kosten og på menneskets helbred generelt. Hør eksempler på den nyeste forskning i tarmens mikrobiota, og bliv klogere på, hvad dine tarme egentlig kan.

Taknemmelighed

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt og spændende forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse og positiv psykologi. Taknemmelighed stimulerer livsglæde og trivsel, øger tilfredshed, optimisme og håb og skaber mindre vrede og færre konflikter. Få indblik i, hvad taknemmelighed er og kan, og tag eksempler på taknemmelighedsøvelser med dig hjem.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

Vær med i efteråret, når det traditionsrige Vov at vide! præsenterer nogle af landets mest excellente forskere. På én aften vil du komme vidt omkring i den fascinerende forskning, når forskerne fortæller om deres originale projekt. Læs mere på de følgende sider.

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til projekter, der strækker sig over ca. fire år.

Mød tre Sapere Aude-forskningsledere, som hver især udøver banebrydende forskning.

Hvordan kan samfunds- og naturvidenskab arbejde sammen om at finde svar på biodiversitetskrisen? Jonas Geldmann finder i dette samspil nye metoder til at lokalisere de største trusler og deres mulige modsvar mod de mest truede arter.

Mange har måske en oplevelse af, at vi er blevet mere og mere splittet, når det handler om indvandring. Men ny forskning viser, at holdningerne til indvandring ikke har ændret sig de sidste årtier. Hvordan hænger det sammen? Kristina Bakkær Simonsen gør os kloge på paradokset.

Anton A.A. Autzen arbejder med at lave personlige cancertvacciner. Fra tumorbopsier vil han finde de kræftmarkører, der kan træne immunsystemer til at genkende kræftceller. Han bruger nanodisks, der kan efterligne dele fra virus, som immunsystemet vil reagere på i en vaccine.

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,5 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på: [Twitter](#) [LinkedIn](#) [Facebook](#)

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

— **TID:** 13/10, 1 onsdag, kl. 19.00-21.00

PRIS: 50 kr. (inkl. et glas vin i pausen)

STED: AU Herning, Auditorium Unimerco, Birk Centerpark 15

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Formålet er at sikre forskernes evne til at konkurrere internationalt og styrke den excellente forskning til gavn for samfundet som helhed. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften, hvor vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag i nogle vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

19.00: Velkomst. Søren Kragh Moestrup, professor i biomedicin, Aarhus Universitet, og bestyrelsesmedlem i Danmarks Frie Forskningsfond

19.05: Kortlægning af globale trusler mod dyrelivet. Jonas Geldmann, postdoc i biologi, Københavns Universitet

19.30: En vaccine mod cancer. Anton A.A. Autzen, ph.d. og forskningsleder i medicinalkemi, Danmarks Tekniske Universitet

19.55: Pause med vin

20.15: Hvorfor splitter indvandringen os? Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

20.40: Forskersamtale og spørgsmål fra publikum. Line Friis Frederiksen i samtale med Jonas Geldmann, Anton A.A. Autzen og Kristina Bakkær Simonsen

21.00: Tak for i aften

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

Natur & univers

Naturvidenskabens detektiver

— **TID:** 8/9, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Den bibelske gengældelseslov 'øje for øje, tand for tand' kunne nemt forveksles med en retsmedicinsk procedure. Der er dog en verden til forskel. Men hvad sker der egentlig i obduktionslokalet, i laboratorierne og i undersøgelsesrummene, når politiet kommer med nye kroppe – døde og levende – til undersøgelse? Mange forskere og eksperter arbejder hele tiden på at hjælpe politiet med opklaringsarbejdet i både store og små kriminalsager. Få et unikt indblik i, hvordan naturvidenskabens eksperter arbejder som detektiver i kriminalitetens verden og hjælper med opklaringen af selv de mest komplicerede mordgåde.

- 08/09: Retsmedicin: Hvad den døde krop afslører.** Asser Hedegård Thomsen, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet
- 15/09: Retsentomologi: Maddiker, fluer og tiden efter dødens indtræden.** Thomas Pape, lektor og kurator, Statens Naturhistoriske Museum
- 22/09: Retskemi: Behandlet, påvirket eller forgiftet?** Martin Worm-Leonhard, retskemiker, Syddansk Universitet
- 29/09: Retsodontologi: Tænder og kæber – et kæmpebibliotek af personlige informationer hos både levende og døde.** Dorthe Arenholt Bindslev, adjungeret professor, specialtandlæge, Aarhus Universitet
- 06/10: Klinisk retsmedicin: Personundersøgelsen og forbrydelsens tydelige spor.** Lise Frost, speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet
- 13/10: Retsgenetik: Når DNA-spor fortæller en historie.** Stine Frisk Fredslund, laboratorieleder, Retsgenetisk Afdeling, Københavns Universitet

På skattejagt i naturen

— **TID:** 8/9, 3 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Et metaldetektorfund på linje med Solvognen. Guld i gemmerne på loftet. De fleste af os har nok drømt om at finde værdier på adrenalinfyldte skattejagter, der er Indiana Jones værdige. Faktisk gemmer naturen i sig selv på rigtig mange interessante skatte i form af bl.a. fossiler og rav. Mød en række eksperter, der har gjort skattejagt i naturen til en del af deres professionelle virke. Hør om deres vildeste opdagelser, få tips til de bedste steder at gå på jagt i den danske naturs eget skatkammer, og bliv klogere på arbejdet med danekræ, der kan give os helt uvurderlige oplysninger om den geologiske og biologiske udvikling – og sågar om det ydre rum.

- 08/09: Danekræ – enestående fossiler, mageløse meteoritter og sjældne krystaller.** Bent Erik Kramer Lindow, palæontolog, Statens Naturhistoriske Museum
- 15/09: Rav – et vindue til fortiden.** Anders Leth Damgaard, ravforsker og formand for Den Danske Ravklub
- 22/09: Fossiljagt i Danmark – hvad kan du finde og hvor?** Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

FÅ INFORMATION OM SÆRARRANGEMENTER OG SÆRLIGE TILBUD

Tilmeld dig Folkeuniversitetets
nyhedsbrev på fuau.dk

Universets gåder

— **TID:** 27/10, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Hvad kom før Big Bang? Og er der liv på andre planeter i universet? Kompetente videnskabsmænd og -kvinder har gennem historien dedikeret deres liv til at løse universets mange gåder. Men når nye opdagelser gøres, og gåder løses, følger der som regel en række nye spørgsmål med. Der er stadig meget, vi ikke ved. Og det er måske ikke så underligt, når man tænker på, at universet er 13,7 milliarder år gammelt og fyldt med mere end 100 milliarder galakser. Hver dag arbejder danske forskere på at komme lidt tættere på at løse både nye og gamle gåder, og i denne forelæsningsrække får du mulighed for at møde nogle af dem. Bliv klogere på universet fra vores eget solsystem til det tilsyneladende uendelige mørke, der omgiver os.

27/10: Ved vi alt om vores eget solsystem?

Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

03/11: Er der liv på andre planeter? Mia

Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

10/11: Hvordan er vores egen galakse blevet til? Amalie Stokholm, ph.d.-studerende

i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

17/11: Hvordan skete Big Bang? Steen Hannestad, professor i astronomi, Aarhus Universitet

Mod det uendelige univers

— **TID:** 26/1, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15. Ingen undervisning 16/2
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Universet er på samme tid både fascinerende og skræmmende. Forskerne bliver hele tiden klogere på de uendelige vidder omkring os, men alligevel er meget stadig et stort mysterium. Rumrejser med bemandede og ubemandede fartøjer er efterhånden blevet lige så selvfølgelig som at flyve en tur om på den anden side af kloden. Der bliver fundet vand og mulighed for liv på Mars, og forskerne har fundet tyngdebølgerne, som Albert Einstein ikke troede, vi nogensinde ville finde. Fire eksperter står klar til at give dig en grundlæggende viden om jagten på liv i rummet, stjernernes livscyklus, kvantemekanik og universets oprindelse og nogle af universets mange mysterier, som de altopslugende sorte huller.

26/01: Jagten på planeter og liv i universet.

Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

02/02: Stjerners liv og død. Peter Bjørnholt,

cand.scient. i astronomi

09/02: Kvantemekanik og kvanteteknologi.

Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

23/02: Universets mysterier. Ole Eggers

Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

Naturtur: Fossiler ved de danske kyster

— **TID:** Forelæsning onsdag 30/3 kl. 17.15-19.00 og naturtur lørdag 2/4 kl. 10.00-15.00
PRIS: 550 kr., studerende 275 kr.
UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

Hvem har ikke samlet et forstenet søpindsvin op på stranden og undret sig over, hvor det er kommet fra, og hvordan det er blevet til? Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, som eksisterede for millioner af år siden, og sporene kan man finde overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Vi starter med en forelæsning, hvor der fortælles om sporene efter urhavets eksotiske dyreliv – fra trilobitter, hjattænder og krabbepotter til de mange forskellige søpindsvin. Hør, hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Om lørdagen skal vi på naturtur til en spændende lokalitet ca. 1 times kørsel fra Herning. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter, og hvor der ellers er gode lokaliteter.

Naturtur: Ornitologi, fuglestemmer og kommunikation

— **TID:** 8/5, 1 søndag, kl. 10.00-12.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
STED: Gødstrup Sø, P-plads ved Vildbjergvej
UNDERVISER: Bjarne Bo Jensen, biolog

Vandreturen kombinerer den direkte oplevelse af fuglene i naturen og deres sang med beskrivelser af, hvordan de bruger sangen og kaldene i deres kommunikation med hinanden. Nyere forskning tyder på, at nogle fuglearter faktisk forstår grammatiske regler og anvender dem i deres kommunikation. Sangfuglene skal lære deres stemmer via mekanismer, der i stor udstrækning ligner den måde, børn lærer at tale på. Vi vil også gennemgå årets gang set fra fuglenes side, og hvor vi har gode chancer for at se dem. Og så skal vi selvfølgelig lytte til fuglestemmerne, som her i midten af maj synges ud i landskabet for fuld kraft. Vandreturen vil være på 2-3 km og foregå langs stier ved Gødstrup Sø, hvor der er et rigt og varieret fugleliv.

Religion & filosofi

Filosofi i verdensklasse

— **TID:** 8/9, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Filosofihistorien byder på mange fantastiske idéer og teorier om vores verden og vores eksistens. Det er tanker, der er udtænkt af historiens store filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle filosofiske værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Denne forelæsningsrække kigger nogle af filosofihistoriens mesterværker efter i sømmene.

08/09: Platon – Staten. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

15/09: Aristoteles – Etikken. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

22/09: René Descartes – Meditationer over den første filosofi. Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

29/09: Immanuel Kant – Kritik af den rene fornuft. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Gå dig klog – filosofisk vandretur

— **TID:** 19/9, 1 søndag, kl. 15:00-17:30
PRIS: 295 kr., studerende 195 kr.
STED: Silkeborg Bad, Caféen, Gjessøvej 40
UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring har for mange filosoffer været et redskab til at finde inspiration. Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzsche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tankerne og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser ved Ørnsø. Få en kop kaffe med en bolle på caféen ved Silkeborg Bad og et indblik i filosofiens historie på en vandring i godt selskab.

Alderdommens filosofiske livskunst

— **TID:** 13/11, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anders Dræby, ph.d., eksistentiel terapeut, filosof og forfatter

Vi kan have brug for hjælp, når vi nærmer os livets sidste fase. I dag bliver vi gamle i en kultur, der mere og mere forherliger ungdommen. Samtidig lever vi i en teknologisk tidsalder, der har tilsidesat alderdommens visdom, og vi mangler gode visioner for at ældes. Men der er hjælp at hente hos fortidens filosoffer og åndelige lærere, der var optaget af, hvordan man får en god alderdom. Kom med denne weekend, hvor vi tager på en rejse gennem alderdommens filosofiske livskunst og møder blandt andre Epikur, Cicero og Østens visdomstraditioner.

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor' på Radio4, eller find dem som podcasts

Den meningsfulde tid

TID: 26/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi ønsker os meningsfuld tid. Tid, hvor vi er fuldt til stede, og hvor vi virkelig lever i livets øjeblikke. Sådanne øjeblikke kan vi opleve i en venskabelig eller kærlig relation. Vi kan finde de særlige øjeblikke i fordybelse, flow og udøvelse af fx musik eller sport. Vi kan opleve den meningsfulde tid i naturen, kunsten eller bøger. Hvordan fylder vi livet med de ting, som giver os mening?

- 26/01: Tidens komme: Guddommelighed, virke og mening.** Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
- 02/02: Tidens fordring: Eksistens og ånd.** Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 09/02: Tilblivelsens tid og den dvælende tid – alternativer til tidnød og stressende tid.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
- 16/02: Tid og fordybelse: Forestilling om fortid og fremtid.** Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet
- 23/02: Tid og væren: Livsfylde, historie og mening.** Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet
- 02/03: Når tiden rinder ud: Død, sorg og fravær af tid.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

Et menneske af kvalitet

TID: 23/2, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

"Du har altid været rig, køn og i super god form. Hvor er det dog imponerende, at du har mere end 450 venner på Facebook. Og hvilken IQ! Skål for dig og tillykke med dagen!" Er det de kvaliteter, vi håber, venner og familie fremhæver under skåltaler til vores runde fødselsdage? Eller er det noget helt andet, vi sætter pris på ved andre – og håber andre ser i os? Bliv introduceret til, hvad historiens grublere har tænkt om en række udvalgte, menneskelige kvaliteter. Og få større indsigt i, hvad der kendetegner et menneske – af kvalitet.

- 23/02: Humor.** Anne Engedal, cand.mag. i filosofi og direktør, Videnslyd
- 02/03: Venskab.** Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
- 09/03: Mod.** Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet
- 16/03: Dannelse.** Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
- 23/03: Myndighed.** Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
- 30/03: Kærlighed.** Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
- 06/04: Generøsitet.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Kierkegaard og Løgstrup – Danmarks store eksistenstænkere

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Søren Kierkegaard og K.E. Løgstrup er to af Danmarks største kulturkritikere. Både Løgstrup og Kierkegaards tanker om kultur, kristendom og menneskeliv finder sted på et filosofisk og teologisk grundlag. Men de er også universelle overvejelser om det at være til. Trods det fælles udgangspunkt er deres tænkning vidt forskellig. Selvom Løgstrup starter stærkt påvirket af Kierkegaard, udvikler han sig til en af Kierkegaards største kritikere. Forelæsningen er en introduktion til to banebrydende tænkere, fortalt igennem de afgørende kritikpunkter, Løgstrup retter mod Kierkegaard.

Livsfylde, kærlighed, tid. Flere forelæsninger sætter fokus på livets store teamer. Her til forelæsning og koncert om døden til Hearts & Minds Festival.

Arkæologi & historie

Danmarkshistorien på én aften

TID: 6/10, 1 onsdag, kl. 17:15-20:00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Carsten Porskrog Rasmussen, overinspektør, Museum Sønderjylland, og adjungeret professor i historie, Aarhus Universitet

Det er over tusind år siden, at Danmark blev Danmark i den forstand, at det blev samlet til ét rige. Men siden er både de ydre grænser og den indre samfundsorden ændret afgørende. Hvad er kontinuitet, og hvad er brud i denne lange historie? Hvad har formet Danmark gennem århundrederne? Historiker Carsten Porskrog Rasmussen tager dig med gennem mere end tusind års danmarkshistorie og giver sit bud på, hvordan riget har udviklet sig udadtil og indadtil, og hvad der har været afgørende i det lange løb. Rejs med tilbage til kristendommens indførelse, reformationen, svenskekrigene og tabet af Skåne, vores første grundlov, genforeningen med Sønderjylland og salget af Vestindien. Alt dette og meget mere på bare én aften.

Vi troede ikke, det kunne ske her. Jugoslaviens sammenbrud 1991-1999

TID: 13/10, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

Verden så chokeret til i 1991, da Jugoslaviens sammenbrud lynhurtigt udviklede sig til blodig krig. Med Jugoslaviens tidlige historie som forklarende bagtæppe sætter forelæsningsen fokus på Jugoslaviens sammenbrud og krigen, der splittede byer og familier og ledte til koncentrationslejre og massakrer. Få indblik i, hvad der skete, da euforien efter Murens fald pludselig forvandlede til et mareridt med krigen i Jugoslavien, og i freden og retsopgøret, der fulgte. Hvordan kunne det gå så galt så hurtigt? Det er vigtigt at forstå begivenhederne – som en advarsel om, hvad der kan ske, når populisme og nationalisme får frit spil. Christian Axboe Nielsen er forfatter til bogen 'Vi troede ikke, det kunne ske her. Jugoslaviens sammenbrud 1991-1999' (Kristeligt Dagblads Forlag) og har fungeret som ekspertvidne ved retssager ved Det Internationale Krigsforbrydertribunal i Haag, ICTY.

Vikingerne

TID: 27/10, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, VejleMuseerne

Vikingetiden er en helt særlig del af vores historie, og vikingerne var det folk, som for alvor fik Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. I dag fascineres vi stadigvæk af vikingerne. Ikke bare af deres store togter og plyndringer, men også af deres tro, kunst, bygninger og selvfølgelig deres skibe. Kom med til en spændende aften, hvor Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør ved VejleMuseerne, vil gøre os klogere på forskellige aspekter af vikingetiden.

Folkeuniversitetets undervisning foregår på AU, Campus Herning, Birk Centerpark 15

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

Christian Axboe
Nielsen er en af
landets fremmeste
Balkan-eksperter. I
efteråret fortæller
han om Jugoslaviens
sammenbrud.
Se side 22.

Tysklands historie i det 20. og 21. århundrede

TID: 13/11, 1 lørdag, kl. 11.00-16.00

PRIS: 425 kr., studerende 225 kr.

UNDERVERS: Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil., seniorforsknings-
rådgiver, Copenhagen Business School

Den tyske historie i det 20. og 21. århundrede er præget af store modsætninger og omvæltninger. To tabte verdenskrige, Holocaust, Tysklands deling i 1945 og genforening i 1989, den økonomiske krise i 1920'erne og det økonomiske mirakel – "Wirtschaftswunder" – i Vesttyskland efter 1945 har bestemt Tysklands skæbne. Siden Berlinmurens fald i 1989 har landet udviklet sig fra den vesttyske, lidt småborgerlige Bonner Republik og det socialistiske diktatur i DDR til den kosmopolitiske Berliner Republik i det forenede Tyskland. Få overblik over Tysklands historie, økonomi og sociale udvikling med særligt fokus på udviklingen siden (gen-)foreningen i 1990, aktuelle debatter i samfundet og en perspektivering til tendenser i nutidig tysk litteratur og kultur.

Forstå USA – i historisk perspektiv

TID: 26/1, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERS: Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

Tag med gennem USA's historie sammen med professor Jørn Brøndal, hvor vi prøver at nærme os en forståelse af USA i dag. For hvordan kom USA fra George Washington, Abraham Lincoln og Franklin D. Roosevelt til Donald Trump og nu Joe Biden i Det Hvide Hus? Undervejs kommer vi bl.a. forbi Uafhængighedserklæringen, Borgerkrigen, det politiske system og forholdene i det amerikanske samfund, der historisk set er præget af stor ulighed. Et særligt fokus vil være på racespørgsmålet og spændingsforholdet mellem friheds- og lighedsidealene og det sorte USA's rå virkelighed – en virkelighed, som George Floyds anholdelse og død og 'Black Lives Matter'-protesterne har sat fornyet fokus på. Jørn Brøndal er bl.a. forfatter til 'Det sorte USA' (Gads Forlag).

Det Tysk-romerske Rige og Det Tyske Kejserrige

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Tyskland er en ung stat. Området har selvfølgelig haft en statsstruktur – fra 962 og helt til 1806 Det Tysk-romerske Rige, som var en løs sammenslutning af omkring 300 selvstændige stater med en kejser som overhoved. Herefter fulgte et nyt og løst forbund i form af Det Tyske Forbund. I 1871 blev det afløst af den første samlede tyske nationalstat, Det Tyske Kejserrige. Det nye Tyskland oplevede massive politiske, økonomiske, tekniske og kulturelle omvæltninger. Det Tyske Kejserrige blev opløst i i kølvandet på 1. Verdenskrig. Men uanset struktur: Det tyske område har altid været og er fortsat riget midt i Europa. Tag med på en tour de force gennem Det Tysk-romerske Rige og Det Tyske Kejserrige, og få indblik i 1000 års historie, der har sat et vigtigt aftryk på Europa. Undervejs møder vi bl.a. Otto den Store, Frederik Barbarossa, Napoleon Bonaparte og Otto von Bismarck.

En kulturhistorisk rejse gennem Spanien

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, Rejsebureauindehaver i Barcelona

Denne lørdag er en rejse gennem Spaniens fascinerende kulturhistorie – fra det romerske Hispania over det visigotiske Toledo, det mauriske al-Andalus, habsburgernes storrige og kriserne og krigene i det 19. og 20. århundrede til nutidens Spanien. Undervejs laver vi nedslag i en række af de vigtigste hændelser og kunstneriske højdepunkter i spansk kulturhistorie: erobringen af Mexico og den efterfølgende guldalder i det 16. og 17. århundrede, mesterværker af kunstnere som Velázquez, El Greco og Goya og historie og arkitektur i bl.a. Sevilla, Barcelona og Madrid. Og så kigger vi ind i fremtidens Spanien på nogle af landets politiske udfordringer.

Forår på Sandbjerg Gods: Danmark-Tyskland og grænselandet

— **TID:** 30/4-1/5, lørdag kl. 11.30 - søndag kl. 15.00
PRIS: 2.300 kr. pr. person i enten enkelt- eller dobbeltværelse
 Prisen inkluderer foredrag, overnatning og måltider
STED: Sandbjerg Gods, Sandbjergvej 102, 6400 Sønderborg

Traditionen tro rykker Folkeuniversitetet ind på Sandbjerg Gods ved Sønderborg en forårsweekend med overnatning. Her midt i grænselandet går vi tæt på relationerne mellem Tyskland og Danmark fra midten af 1800-tallet og frem til i dag – et forhold, der har udviklet sig fra konflikt over sameksistens til venskab. I en blanding af gods- og højskolestemning byder weekenden på fællesspisning, gåtur, sang og ikke mindst en masse foredrag med historikere, en kunsthistoriker, redaktører fra det danske og tyske mindretals aviser samt en tidligere dansk ambassadør i Tyskland. Se hele programmet på fuau.dk, holdnummer 2211-293 (enkeltværelse) og 2211-294 (dobbeltværelse).

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

— **TID:** 30/3, 1 onsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

2. Verdenskrig sendte millioner af mennesker på flugt. For ca. 250.000 af dem endte flugten i det besatte Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største af disse var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Forelæsningsen fortæller historien om de mere end 200.000 tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Derudover fortælles om tilblivelsen af det nye museum 'FLUGT' i det gamle lejrområde, der efter planen åbner i 2022 med museumsbygning af BIG – Bjarke Ingels Group. I forlængelse af forelæsningsen er der mulighed for at komme på særvisning i Oksbøllejren. Besøget skal tilmeldes og købes separat. Se denne side, 3. spalte.

Cykeltur og byvandring gennem Hernings historie

— **TID:** 20/4, 4 onsdage, kl. 16.30-18.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk

Mød fortiden der, hvor den fandt sted, når eksperter fra Museum Midtjylland tager dig med på en tur gennem Hernings og oplandets historie. Vi starter vest for Herning med en arkæologisk cykeltur rundt om Snebjerg. På de efterfølgende byvandring i Herning skal vi bl.a. høre om tekstilindustriens vækst i midten af 1900-tallet, som fik stor betydning for byudviklingen og det kunstneriske miljø i byen. Vi skal også på tur gennem det besatte Herning og se på nogle af de centrale lokationer fra krigens tid. Vær opmærksom på, at første undervisningsgang er en cykeltur.

20/04: Arkæologisk cykeltur: Herning Westend – Snebjerg. Martin Winther Olesen, museumsinspektør, Museum Midtjylland

27/04: Det vilde Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

04/05: Det besatte Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

11/05: Kælder- og baggårdsfabrikker. Kristine Holm-Jensen, museumsinspektør, Tekstmuseet, Museum Midtjylland

Særomvisning: Danmarks største flygtningelejr Oksbøllejren

— **TID:** 7/5, 1 lørdag, kl. 11.30-13.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Flygtningekirkegårds P-plads på Præstegårdsvej
UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge uden mulighed for at vende hjem. Lejrens historie er fyldt med skæbner, nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område over flygtningekirkegården, hvis knap 2000 navne maner til eftertanke, og videre til det nye museum 'FLUGT', der åbner i sommeren 2022 med museumsbygning tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group. Undervejs får vi beretninger om lejren, dens mennesker, problemer, hverdag, glæder og sorger. Særomvisningen er en opfølgning på forelæsningsen 'De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr', se hold 2213-190.

REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION
REVOLUTION

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

AARHUS
04–13 MAR
2022

Kunst, litteratur & musik

Dansk kunsthistorie – få det store overblik

— **TID:** 27/10, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Tilde Mønsted, cand.mag. i kunsthistorie

Hvem er de største kunstnere, og hvilke værker kan vi ikke komme uden om? Få et historisk overblik, når vi tager turen igennem den danske kunst fra midten af 1700-tallet, hvor Danmark fik sit første kunstakademi, frem til vores egen tids kunst. Vi skal bl.a. omkring guldalderkunstnernes idylliske skildringer af fædrelandet, det moderne gennembruds kritiske blik, kunstnerkolonien i Skagen, modernismens brud med traditionerne, kunstneriske reaktioner efter krigen og samtidskunstens nye måde at tænke kunstbegrebet på.

27/10: Guldalderen og den nationalromantiske kunst
03/11: Da kunsten blev moderne: Det moderne gennembrud og modernismen
10/11: Kunsten efter krigen: Eksperimenternes tid
17/11: Samtidskunst

Lær at se på kunst

— **TID:** 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Anne Sofie Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan kan forskellige former for billedkunst opleves? Hvordan sætter man ord på sine indtryk? Er kunsten åben for enhver fortolkning, eller har den en funktion, en morale, et budskab? Denne dag undersøger vi, hvad kunsten vil. Omdrejningspunktet er de kunsthistoriske perioder samt forskellige kunstneres udtryksformer og stilarter. Forelæsningen stiller skarpt på farver, former, motiver og materialer og gennemgår nogle af de forskellige idealer og holdninger, der har været med til at forme kunstens fortællinger og udtryksformer. Desuden præsenteres en række af de symboler og referencer, der ligger gemt i kunsten. Få værktøjer til at knække kunstens kode.

Mesternoveller

— **TID:** 13/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Novellen er en genre, der alle tider har inspireret forfattere. Den korte form kalder på en koncentreret fortælleevne og sprogkunst. Handlingen spidser til i en skelsættende begivenhed, et skæbneøjeblik eller en situation ladet med stemning og udtalte følelser. Denne dag skal vi læse nogle af de bedste danske noveller fra Blicher, Bang og Pontoppidan over Blixen, Martin A. Hansen og Rifbjerg og til nye novelleforfattere som Naja Marie Aidt, Helle Helle og Dorthe Nors. Og vi skal se på talrige ændringer i novellens form og udtryk – helt frem til sms-novellen og andre eksperimenter.

40 ikoniske fotografier

— **TID:** 8/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne

Gennem årene har vi set millioner af billeder – og så er der alligevel nogle af dem, der bliver hængende og bliver en del af vores eksistentielle beredskab. Dem kalder vi ikoner, og en meget stor del af dem er fotografier. I løbet af kun én aften vil Gunner Byskov, leder af fotografuddannelsen, præsentere dig for 40 af disse ikoniske fotografier, lige fra år 1840 og frem til vores årtusind, i en gennemgang, der både fokuserer på fotografierne, på de fotografiske kvaliteter og på den historie, der netop gør dem til noget særligt.

Kunst i verdensklasse

TID: 26/1, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERISER: Tilde Mønsted, cand.mag. i kunsthistorie

Hvad er det ved Mona Lisas smil, Michelangelos detalje med Guds hånd, der møder Adams, og Edvard Munchs udtrykfulde 'Skrik', der gør disse værker så ikoniske? Denne aften kigger vi nogle af kunsthistoriens mesterværker efter i sømmene, ligesom vi ser nærmere på en række af de værker, der gennem historien har været med til at trække kunsten i nye retninger. Hvordan kan et urinal, kantede og forvrængede kroppe, vilde drypmalerier og Marilyn Monroes portræt i massevis være betydningsfulde for kunstens udvikling? Og hvilke nyere værker kandididerer til titlen som mesterværk?

Kunst – teori og analyse

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERISER: Ane Charlotte Skou Sølvsten, lektor i dansk og billedkunst, Holstebro Gymnasium og HF

Du vil denne dag blive introduceret for forskellige indfaldsvinkler til, hvordan man kan analysere kunst – med særligt fokus på maleriet. Kunsten vil afspejle en stilhistorisk bredde og give dig redskaber til at kunne skelne imellem udvalgte stilperioder, ligesom analysemetoderne vil være fundamentale og derfor i høj grad anvendelige på tværs af tid. Du vil også blive præsenteret for semiotik, receptionsanalyse og paratekster som mulige indfaldsvinkler til analyse og forståelse af kunst. Målet er, at du efter denne dag vil være bedre rustet til dit næste museumsbesøg.

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

TID: 19/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. I 1999 valgte både Politikens og Berlingskes læsere den som det 20. århundredes bedste danske roman. Bogen og dens forfatter er selvfølgelig på kanonlister. Fagfolk bliver ved at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan evt. irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen. Vi vil både søge overblik over det myldrende værk – og nærlæse det kapitel for kapitel.

Bertel Thorvaldsen 250 år

TID: 7/4, 1 torsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERISER: Claus Jensen, lektor emeritus i matematik og kunsthistorie, Hassers Gymnasium

I år 2020 var det 250 år siden, billedhuggeren Bertel Thorvaldsen blev født. Han tilbragte størstedelen af sit liv i Rom, hvorfra han i kraft af enestående talent og flid opnåede en helt utrolig verdensberømmelse, som i dag dog formentlig er falmet noget: Hvor mange kender mon hans værker, bortset fra den ikoniske Kristusstatue i Vor Frue Kirke i København? Forelæsningen fortæller i ord og billeder om Thorvaldsens liv og værker. Om kunstnerlivet i Rom, om den begejstrede, nærmest ekstatiske modtagelse, han fik ved sin hjemkomst til fædrelandet, og om hans museum på Slotsholmen i København.

'Brogede blomster ved familien Anchers hus på Markvej i Skagen' af Anna Ancher. Få redskaber til at se og forstå kunsten. Se side 26 og 27.

Soveværelset er kun til sex og søvn

Mange søvnproblemer kan afhjælpes med adfærdspsykologiske teknikker, forklarer Ali Amidi, der er adjunkt ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet, hvor han blandt andet forsker i, om lysbehandling kan afhjælpe træthed og søvnløse nætter blandt kræft- og kemopatienter.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

"Døgnrytmen spiller en stor rolle i vores liv og bestemmer bl.a., hvornår på dagen vi fungerer bedst – alligevel er det noget, der ofte overses i psykologisk forskning, og det ønsker jeg at ændre på."

Det forklarer adjunkt og søvnforsker Ali Amidi, der underviser og forsker ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet. Her har han sammen med sine kollegaer indledt en række studier om søvn, døgnrytme og psykologi.

"Der findes få søvnklinikker og -eksperter i landet, og hverken læger eller psykologer er trænet til at spørge ind til søvn. Det er ærgerligt, når vi oplever, at manglende søvn i høj grad kan være årsag til og ikke bare konsekvens af andre sygdomme."

"Så vidt muligt bør du gå i seng og stå op på samme tidspunkt hver dag – også i weekenden"

FÅ EN BEDRE NATTESØVN MED PSYKOLOGISKE REDSKABER

Mens neurovidenskaben længe har beskæftiget sig med kemiske og neurologiske årsager til og konsekvenser af henholdsvis for lidt og for meget søvn, så er det relativt nyt, at psykologien også er begyndt at arbejde med at sikre en bedre nattesøvn. Her er det især det kognitive og adfærdsmæssige, der er i fokus.

MEN HVORNÅR HAR MAN EGENTLIG ET SØVNPROBLEM?

"Selvom det er lidt vagt, plejer jeg at sige, at man skal have nok søvn til at føle sig udhvilet. Det er vigtigt at understrege, at både søvnlængde og døgnrytme er individuelt. Nogle kan klare sig med under 7 timer, mens andre har brug for mere end 8. Gennemsnitligt tyder det dog på, at 7,5 time er en passende længde, hvis man vil forebygge sygdomme som overvægt, diabetes og hjerteproblemer," påpeger Amidi og slutter af med et par gode råd til en bedre søvnrytme:

Hold rytmen. Så vidt muligt bør du gå i seng og stå op på samme tidspunkt hver dag – også i weekenden – det giver de bedste betingelser for en robust døgnrytme.

Søvnrestriktioner. Hvis du ligger vågen længe i sengen, inden du falder i søvn, så påbyd dig selv ikke at gå i seng før det tidspunkt, hvor du plejer at falde i søvn.

Soveværelse = søvn og sex. Sørg for kun at bruge soveværelset til at sove og have sex. På den måde styrker du forbindelsen i hjernen, der associerer sengen med søvn.

Oplev Ali Amidi i forelæsningsrækken 'Den fantastiske hjerne', se side 13.

Læs hele artiklen
på fuau.dk

Gratis livestreams

Mere end 100.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden opstarten sidste forår. Vi fortsætter i efteråret, så du kan åbne en ny verden af viden, uanset hvor du er. De enkeltstående livestreams er gratis, men du skal tilmelde dig på fuau.dk. Vært er Noa Kjærsgaard Hansen, og det foregår i Microsoft Teams. Programmet realiseres med støtte fra Folkeoplysningspuljen under Slots- og Kulturstyrelsen.

Kan alt købes for penge?

— **TID:** 1/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVERISER: Andreas Brøgger Albertsen, lektor i Statskundskab, Aarhus Universitet

Der er ikke meget, der ikke kan anskaffes af den, der har nok på bankbogen. Næsten alt kan købes og sælges på lige fod med hotelovernatninger og IKEA-møbler. I Indien kan man fx købe en nyre på det sorte marked. Spørgsmålet er, hvor markedets grænse egentlig går: Sikrer det et frit marked med muligheder, der passer til den enkeltes liv? Eller giver vi køb på lighedsprincipper, når markedet udbyder alt? Andreas Brøgger Albertsen kigger på markedets udvikling i lyset af teorier om markedet som fordelingsmekanisme.

MeToo og seksuel chikane på arbejdspladsen

— **TID:** 8/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVERISER: Anette Borchorst, professor i politologisk kønsforskning, Aalborg Universitet

I sensommeren 2020 startede en ny Metoo-bølge, da Sofie Linde til Zulu Awards sagde fra over for sexismen og sexchikane på arbejdspladsen. Mens den første bølge ikke rykkede så meget på dansk jord, skabte denne 2.0-udgave grobund for en alvorlig oprydning. Hvorfor var det først anden gang, problemet for alvor blev taget seriøst, og vil opmærksomheden bidrage til at skabe en kulturændring i det danske erhvervsliv? Anette Borchorst kigger nærmere på grundlaget for og afkastet af den #MeToo-bølge, der er rullet ind over Danmark.

Hjernens natteliv

— **TID:** 22/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVERISER: Maiken Nedergaard, professor, Københavns Universitet og Rochester University

Hvad sker der, når vi sover? Nyere forskning viser, at hjernen renser sig selv for affaldsstoffer, der ophober sig, når vi er vågne. Opdagelsen af hjernens rengøringsystem sætter fokus på betydningen af søvn. Hjernens hviler ikke, når vi sover, men varetager essentielle opgaver, der ikke kan forenes med at være vågen. Maiken Nedergaard står bag opdagelsen og udforskningen af systemet, der via vandtransport får hjernen til at skaffe sig af med skadelige stoffer og dermed beskytter hjernen mod demens.

Den strategiske konkurrence mellem Kina og USA

— **TID:** 29/9, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVERISER: Liselotte Odgaard, seniorforsker, Udenrigspolitisk Selskab

I USA er der enighed om, at Kina udgør en kæmpe udfordring for den liberale verdensorden og USA's ledende rolle. Hvordan stiller Europa sig i den strategiske konkurrence? Vil Europa bevare sin tætte tilknytning til USA, eller forsøger Europa i højere grad at balancere relationerne til USA med et stort økonomisk engagement i Kina? Liselotte Odgaard forklarer de væsentligste elementer i den kinesisk-amerikanske strategiske konkurrence, og hvordan Europa forholder sig til de voksende globale spændinger, der følger heraf.

Kan man få supersæd?

— **TID:** 29/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Peter Humaidan, professor, Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

Omkring hvert 10. danske barn kommer til verden med hjælp fra lægerne, mens andre aldrig får de børn, de ønsker. Hvis man som mand er mere opmærksom på sin sundhed, vil flere børn blive undfanget – enten i dobbeltsengen eller i fertilitetsklinikken. Peter Humaidan, der er aktuel med bogen 'Supersæd', vil gøre os klogere på, hvorfor mænds trivsel og sundhed skal i fokus, og hvordan en tremåneders sædkur effektivt kan booste sædkvaliteten.

Jugoslaviens sammenbrud

— **TID:** 6/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet

Krigene i Jugoslavien var præget af etniske konflikter, der opdelte byer og familier i hele landet. Det var første gang siden 2. Verdenskrig, at en så voldsom hændelse med både koncentrationslejre og massakrer fandt sted i Europa. Krigene fik stor betydning for hele verden, der havde håbet på en mere fredelig tid i Europa efter den kolde krigs afslutning. Danmark blev også mærket af krigen. Christian Axboe Nielsen fortæller om, hvorfor det kunne gå så galt i Jugoslavien.

Cæsar og Cæsars Rom

— **TID:** 6/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Sine Grove Saxkjær, postdoc, Det Danske Institut i Rom og Aarhus Universitet

Cæsar står som en af antikkens mest berømte figurer – og det er med god grund: Cæsar skabte grobunden for det kejserlige Romerrige, han var en genial general, en innovativ politiker og en mester i selvsceneargøvelse. Sine Grove Saxkjær ser nærmere på både Cæsar og såvel som Cæsars Rom, arenaen for hans liv og virke.

Diktatoren i Damaskus

— **TID:** 13/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Adam Holm, ph.d. i historie og tv- og radiovært

Krigen i Syrien har enorme menneskelige konsekvenser, hvor millioner af mennesker lever i frygt og fattigdom eller er flygtet. Men hvem er menneskene bag rædslerne? Hvem er Bashar al-Assad, og hvordan endte han med at stå i centrum af en af de mest ulykkelige krige i nyere tid? Med udgangspunkt i sin bog 'Diktatoren i Damaskus' fortæller Adam Holm den dramatiske og besynderlige historie om, hvordan Assad kom til magten.

Over grænsen til Brexit

— **TID:** 13/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet

I 2020 forlod briterne EU efter 47 års medlemskab. Det tager tid at vænne sig til forandringer og forstå, hvad det egentlig indebærer – både for befolkningen, for politikerne og for institutionerne. Fra de helt små ændringer, når det kommer til nethandel, til de store linjer, når det gælder eksempelvis politisamarbejde, fri bevægelighed og immigration. Sara Dybris McQuaid, lektor i engelsk, fortæller om Brexit-situationen.

Nudging, når det er bedst

— **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Pelle Guldborg Hansen, adfærdsforsker, Director of ISSP og formand for Dansk Nudging Netværk, Syddansk Universitet og Roskilde Universitet

Hvordan får man folk til at spise mindre kød? Hvordan undgår man ulykker på arbejdspladsen? Menneskelig adfærd er den grundlæggende komponent i enhver organisation. Når man kombinerer videnskab med adfærd, skaber det mulighed for forandring. Som adfærdsforsker arbejder Pelle Guldborg Hansen med udfordringen i at forandre adfærd i positive retninger. Guldborg giver en introduktion til begrebet nudging i relation til arbejdslivet.

Jordens dannelse

— **TID:** 27/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Minik Rosing, professor i geologi, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet

Flere milliarder år siden, en urtåge, en roterende sky af gas og planeter, der vokser frem ved sammenstød af stof i omløb om Solen. At forstå Jordens og livets opståen er komplekst, og nye opdagelser og teorier gør os konstant klogere på, hvad der skabte den planet, vi i dag bebor uden at tænke nærmere over det. Minik Rosing er kendt for bl.a. at have opdaget, at Grønland rummer de ældste tegn på liv på Jorden samt teorien om, at Jordens kontinenter er opstået som følge af liv i havet. Rosing tager os med på en rejse tilbage i tiden til Jordens og livets dannelse.

Hvorfor blev det vikingetid?

— **TID:** 3/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet

Vikingen har haft stor betydning for vores nationale selvopfattelse. Nogle argumenterer for, at vikingetiden blev opfundet i 1800-tallet for at samle den danske nation, der historisk set havde lidt et nederlag eller to for meget. Andre opfatter vikingetiden som en del af jernalderen, mens flere mener, at man kan tale om en særlig vikingetid, fordi brugen af skibe grundlæggende forandrede samfundet på den tid. Professor Søren Michael Sindbæk hører til i den sidste lejr og vil kigge nærmere på, hvad der gjorde vikingetiden til en særlig periode.

Læs mere
og tilmeld dig
på fuau.dk

Vores eksplosive sol

— **TID:** 3/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Tina Ibsen, astrofysiker og videnskabsformidler

Solen er kilden til livet på vores blå planet, men Solen er ikke så rolig, som den måske kan se ud på en varm sommerdag. Hver dag slynges tonsvis af materiale ud fra Solen i soludbrud, der kan nå hastigheder på flere tusinde kilometer i sekundet. Hvis materialet rammer os her på Jorden, kan det skabe nordlys, men også være katastrofalt for vores kommunikation og GPS-systemer. Tina Ibsen fortæller om Solens opbygning, om kilden til de voldsomme soludbrud, effekten af dem og det store arbejde, der bliver gjort for at forudsige udbruddene og væbne os mod dem.

Danmarkshistorien på 45 minutter

— **TID:** 9/11, 1 tirsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

Få serveret cirka 12.000 års danmarkshistorie på cirka 45 minutter. Kom med på en underholdende og historisk tour de force fra de tidligste pilefund og frem til nuværende demokratiske og sundhedsmæssige kriser, når Asser Amdisen giver sin version af vores fælles fortælling. Forelæsningsen bygger på Amdisens bog 'En ualmindelig og kortfattet danmarks-historie'.

Hvordan kan filosofien hjælpe os videre efter pandemien?

— **TID:** 9/11, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet

Hvad har pandemien og nedlukningen gjort for vores tillid til de store og små fællesskaber? Har vi lært noget, vi kan bruge? Og hvordan kan filosofien bidrage til at få os helskindet ud på den anden side? Anne Marie Pahuus er medforfatter til en bog om tillid, der tager udgangspunkt i den danske teolog og filosof K.E. Løgstrups forståelse af begrebet. Med udgangspunkt i etisk gods fra både Løgstrup og Hannah Arendt vil Pahuus se nærmere på, hvordan filosofien kan hjælpe os videre.

The Shortest History of Germany

— **TID:** 17/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
UNDERVISER: Dr. James Hawes, Oxford Brookes University

A country both admired and feared, Germany has been the epicenter of world events time and again. From the Reformation to both World Wars and the fall of the Berlin Wall. Today Germany is the fourth largest economy and a standard-bearer of liberal democracy and as Dr. James Hawes writes in the introduction of 'The Shortest History of Germany': "There is no point studying the past unless it sheds some light on the present." In this livestream Hawes tells us the history of Germany in roughly 60 minutes through maps, diagrams and pictures.

Kan genmanipulation helbrede?

— **TID:** 17/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Rasmus O. Bak, lektor i biomedicin, Aarhus Universitet

Kan genmanipulation helbrede? Det er et af de mest centrale spørgsmål i genetikforskningen i dag. Vores viden om gener er vokset eksplosivt, siden gåden om DNA-strukturen blev løst. Men med ny viden og teknologiske landvindinger kommer nye spørgsmål og etiske overvejelser. Hvad er CRISPR egentlig, og kan man virkelig ændre forskellige organismers gener? Kan vi tillade os at pille ved den genetiske kode? Det Spørgsmål og overvejelser som Rasmus Bak arbejder med til daglig og vil se nærmere på i denne livestream.

Kan psykedeliske stoffer hjælpe på psykiske lidelser?

— **TID:** 24/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: David Erritzøe, psykiater og hjerneforsker ved Imperial College London

Forskning peger på, at netop 60'ernes politisering af psykedeliske stoffer har været med til at fejlklassificere dem. Og selvom der er lang vej til, at depression kan behandles med psilocybinsvampe, så vil det være uetisk at bremse udviklingen. Det mener David Erritzøe, der er hjerneforsker ved Imperial College London. Han giver et indblik i nye opsigtsvækkende forskningsresultater, der peger på, at brugen af psykedeliske stoffer og MDMA i psykiatrien kan have en positiv effekt på flere sygdomme som fx misbrug, angst, depression og PTSD.

Findes der en nordisk litteratur?

— **TID:** 1/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Dan Ringgaard, professor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Der findes verdenslitteratur, og der findes nationallitteratur. Med globaliseringen er de to kategorier blevet vanskeligere at holde ude fra hinanden. Og midt imellem dem er der dukket en tredje kategori op, som man kan kalde regional litteratur. For dansk litteraturs vedkommende er den oplagte region Norden. Idéen om Norden er ikke ny. I over 200 år har vi forestillet os Norden som et helt særligt fællesskab. Kan vi bruge idéen om en nordisk litteratur til noget? Ja, mener Dan Ringgaard. Han fortæller her, hvad nordisk litteratur er, og hvad vi kan bruge den til.

Europas historie på 45 minutter

— **TID:** 8/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Det går over over stok og sten gennem kejserriger og kristendom, vikinger og vandaler, renessancer, reformationer og revolutioner. På rejsen støder vi på Karl den Store og Columbus. Vi går med Marie Antoinette til guillotinen, drager med Napoleon på slagmarken og følger Bismarcks kamp for et samlet Tyskland. Vi ser det samme Tyskland skrumpe i 1920, udvide sig i 1939, halveres i 1945 og forenes i 1989. Nu står vi her i det 21. århundrede og kan stille spørgsmålet, om den europæiske (verdens) historie er et afsluttet kapitel? Historiker Ebbe Juul-Heider tager os med på en tour de force gennem Europas historie.

Livestreamede forelæsningsrækker

Folkeuniversitetet byder også på livestreamede forelæsninger over flere gange via Zoom og med mulighed for dialog undervejs. Prisen er 195 kr. pr. hold og 95 kr. for studerende.

Universet, livet og alting

— **TID:** 4/11, 3 torsdage, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Troels C. Petersen, lektor i eksperimentel subatomar fysik, Niels Bohr Institutet

Her er intet spørgsmål for stort. Hvordan er vores univers blevet til, hvad består det egentlig af, og hvad er de fundamentale love for det? Og hvordan ved vi alt det? Hvordan er livet på Jorden opstået, og hvordan leder vi efter liv andre steder? Har vi virkelig forstået 'alting'? Vær med til at stille de allerstørste spørgsmål, når Troels C. Petersen gennemgår selve fundamentet – ikke kun for vores liv på Jorden, ikke kun for universet på stor skala, men for alting!

4/11: Universet
11/11: Livet
18/11: Alting

Tre tænkere, ét emne: Mennesket og sproget

— **TID:** 29/11, 3 mandage, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Siden Aristoteles har man i den filosofiske tradition bestemt mennesket som 'det sprogbeğavede væsen'. I dag ser vi da også, at den menneskelige kommunikation er blevet verdensomspændende og allestedsnærværende. Men netop i det lys kan det være aktuelt at tænke over, hvori vores sprogbeğavelse egentlig består. Kan det ligefrem tænkes, at vi – til trods for den megen kommunikation – står i fare for at miste den? Med udgangspunkt i Aristoteles gør Kasper Lysemose os klogere på, hvad tre relativt moderne tænkere har sagt om den sag.

29/11: Nietzsche: sproget og metaforen
06/12: Heidegger: sproget og meningen
13/12: Agamben: sproget og eden

Guldalder eller overmagt?

TID: 30/11, 3 firsddage, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Vi dykker ned i tre tidsperioder og tre imperiers historie – først i Pax Romana, den romerske fred fra 27 f.Kr. til 80 e.Kr. Herefter vendes blikket mod Pax Britannica fra 1815-1914 og til sidst den såkaldte Pax Americana fra 1945 og frem. Nogle historikere anser dem som eksempler på guldalder, hvor politisk stabilitet, økonomisk vækst og kulturel blomstring nåede nye højder. Andre ser perioderne som imperialismens højvandsmærker og påpeger, at 'freden' var for de få, imens de mange blev udnyttet eller undertrykt. Martin Husted ser nærmere på, hvad der lå til grund for Romerrigets, Storbritanniens og USA's mulighed for at fastholde freden og årsagerne til, at fredsperioderne sluttede.

30/11: Pax Romana
07/12: Pax Britannica
14/12: Pax Americana

Stresshåndtering og -forebyggelse

— **TID:** 25/11, 3 torsdage, kl. 19.00-20.15
UNDERVISER: Tanja Kirkegaard, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet, og medlem af Tænkertanken for Bæredygtigt Arbejdsliv

I tre onlineforelæsninger ser vi på udfordringer og muligheder i arbejdet med at håndtere stress og fremme trivsel i (arbejds)livet. Få et indblik i, hvordan din hjerne reagerer under stress, og bliv præsenteret for konkrete øvelser og værktøjer til at håndtere og forebygge arbejdsrelateret stress. Du vil også få indblik i, hvordan kulturen på arbejdspladsen kan indvirke på din og dine kollegaers måde at håndtere og tale om oplevelsen af arbejdspress på. Derudover sættes der fokus på de udfordringer, der knytter sig til et arbejdsliv i en coronakrise.

25/11: Hvorfor virker min hjerne ikke? Forebyggelse og håndtering af stress
02/12: Kend din arbejdspladskultur, og kend din håndtering af stress
09/12: Corona i et arbejdslivsperspektiv

FÅ DANMARKS NYE FORSKNINGSBASEREDE NYHEDSMEDIE

Vid&Sans

Gratis for modtagere af
Folkeuniversitetets nyhedsbrev

I dette efterår får Danmark et nyt nyhedsmedie. Det hedder Vid&Sans og henvender sig til nysgerrige mennesker, som ved, at verden er fyldt med nuancer. En sag har sjældent kun to sider, som man ellers kan få indtryk af i den politiske debat og larmende nyhedsstrøm. Verden har altid flere nuancer, end vi tror.

De nuancer vil Vid&Sans levere – hver uge. Og på en anden måde, end du er vant til fra medierne: Vi vil lade forskere fra landets universiteter og vidensinstitutioner give deres perspektiver på de begivenheder og vigtige emner, der præger vores samtid og samfund.

"Ingen politikere, ingen mundhuggende debat, ingen breaking news. Kun forskere, kun viden, kun nysgerrighed."

Ingen politikere, ingen mundhuggende debat, ingen breaking news. Kun forskere, kun viden, kun nysgerrighed – serveret appetitligt, enkelt og med journalistisk præcision. Man kan kalde det forskningsbaserede nyheder. Man kan også kalde det et nyhedsbaseret folkeuniversitet. For det er dét, der er formålet med Vid&Sans: at forstå verden nu – med hjælp fra videnskaben.

Idéen til Vid&Sans har vi fået, efter at Folkeuniversitetet og Aarhus Universitetsforlag gennemførte undersøgelser blandt deres brugeres syn på medierne – måske var du én af de næsten 6.000 personer, der deltog? I givet fald tak skal du have for den klare melding: Der er brug for et nyt, nuanceret og nysgerrigt medie.

Vi udkommer første gang til efteråret. Hver uge leverer vi nysgerrige nyheder i form af artikler, lyd og podcasts med en nyhedsmail direkte i din indbakke.

Vi vil beskæftige os med hele verden: universet, naturen, kroppen, kulturen, samfundet, fællesskaberne, troen, tvivlen, håbet – og alt det andet vigtige derimellem.

Vi er overbevist om, at Vid&Sans vil være interessant for netop dig, der kigger i Folkeuniversitetets katalog. Det er den samme nysgerrighed efter at forstå verden, som driver Vid&Sans.

Modtagere af Folkeuniversitetets nyhedsbrev kan få Vid&Sans gratis i tre måneder, når det går i luften i efteråret. Hvis du ikke er tilmeldt Folkeuniversitetets nyhedsbrev, kan du gøre det nederst på forsiden på fuau.dk. Alle nyhedsbrevsmodtagere vil få besked, når det er muligt at tegne gratis abonnement.

Med venlig hilsen

Søren Schultz Jørgensen
Chefredaktør, Vid&Sans

OM VID&SANS

Vid&Sans er et nyt forskningsbaseret nyhedsmedie. Det udkommer første gang i efteråret 2021. Det udgives af Aarhus Universitetsforlag. Journalist og ph.d. Søren Schultz Jørgensen er chefredaktør.

vidogsans.dk

Praktiske oplysninger

PROGRAMRÅDET I HERNING

Iben Østerbye, Biblioteket i Holstebro (formand)

John Hansen, AU Herning

Søren Brøndum, Herning Gymnasium

Kristine Holm-Jensen, Museum Midtjylland

Rikke Ramm Eberlein, Den Jyske Sangskole

Bente Jensen, Kunstpakhuset

Sten Tiedemann, rektor på Folkeuniversitetet i Aarhus, Emdrup og Herning

UNDERVISINGSSTED

Folkeuniversitetet i Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning
fuau.dk / www.fuau.dk / 8843 8000

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, Visa/Dankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer ved tilmelding. Husk studie-kort første undervisningsgang.

FOTOS OG GRAFIK

Fotos s. 1, 5 og 29: Martin Bubandt og fotoassistent Jonas Søndergaard,, s. 7, 19: Shutterstock, s. 16: Tariq Mikkil Khan, s. 17: Søren Kjeldgaard, s. 27: Wikimedia, øvrige fotos: Martin Dam Kristensen. Layout og grafik: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

MAD OG DRIKKE

Det er muligt at købe kolde og varme drikkevarer og diverse snacks i forbindelse med undervisningen.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra. Vi tager forbehold for trykfejl i det trykte program.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestregtet offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket), og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

HEARTS & MINDS

Festival om krop, sind og sundhed

AARHUS

FRA ENDE TIL ANDEN

24.—26. sep.

Vi går gennem livet i én og samme krop, og alligevel ved de fleste af os meget lidt om, hvad der foregår inden i os. Hvad foretager de 1,5 kg bakterier, der bor inde i tarmen, sig i løbet af en dag? Hvilke dele af hjernen bruger vi hvornår – og hvorfor går det nogle gange galt? Hvordan hænger krop og psyke sammen? Og hvilke forbindelser er der egentlig fra ende til anden?

Vær med, når Hearts & Minds-festival igen sætter fokus på krop, sind og sundhed i **Aarhus d. 24.-26. september.**

Under årets tema **'Fra ende til anden'** har festivalen et særligt spor med fokus på tarmen, og du kan blive klogere på alt fra fordøjelse, forstoppelse og tarmvenlig kost til forbindelsen mellem tarm og hjerne. Du kan også dykke ned i andre ender af kroppen og høre om bl.a. kropsaktivisme, psykodeliske stoffer, følelser og kropssprog, eller du kan tage med på vandreture, nyde intelligente cocktails eller få hjernen til at swinge med Aarhus Jazz Orchestra.

Rigtig god festival!

LUNDBECKFONDEN

